

Vấn đề bảo tồn và phát huy di sản văn hóa phi vật thể của Việt Nam trên báo chí : khảo sát những di sản văn hóa phi vật thể đã được công nhận và đang được đề cử công nhận của UNESCO tại Việt Nam :Luận văn ThS. Truyền thông đại chúng : 60 32 01 /Lê Vũ Điệp ; Nghd. : GS. Hà Minh Đức

1. Tính cấp thiết của vấn đề

"Văn hóa vừa là động lực, vừa là mục tiêu của sự phát triển". Vấn đề văn hóa trở thành trung tâm chú ý của giới nghiên cứu trên thế giới. Bản sắc văn hóa là nền tảng, là động lực thiết yếu cho sự phát triển của mỗi quốc gia, dân tộc trong bất kì thời đại nào.

Trước nguy cơ các di sản văn hóa dân tộc, đặc biệt là các DSVH phi vật thể bị biến dạng và mất đi hoàn toàn, báo chí chiếm một vai trò vô cùng quan trọng trong nhiệm vụ bảo tồn và gìn giữ những giá trị văn hóa của cuộc sống hiện đại. Luận văn thạc sĩ này mong có thể đóng góp một vài ý kiến nhỏ để các nhà nghiên cứu, những người quan tâm đến văn hóa Việt Nam có thể tìm ra những hướng đi mới cho mình.

2. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

- Tạp chí Di sản văn hóa
- Tạp chí Xưa và Nay
- Tạp chí Văn hóa nghệ thuật
- Tạp chí Văn hóa dân gian
- Báo Văn hóa
- ... Và một số nguồn báo chí khác.

3. Mục đích, ý nghĩa nghiên cứu

- Tìm hiểu một cách tương đối sâu về những đóng góp của báo chí trong việc bồi đắp, vun xới những tinh hoa văn hóa phi vật thể của dân tộc.
- Phác họa về xu hướng vận động của nhận thức con người việc trong việc gìn giữ những di sản mà họ đang có.
- Tìm ra con đường phù hợp cho sứ mệnh của báo chí đối với nền văn hóa nước nhà.
- Rút ra những bài học kinh nghiệm và mạnh dạn đề xuất một số giải pháp thiết thực nhằm góp phần nâng cao hiệu quả hoạt động của báo chí.

4. Phương pháp nghiên cứu

- Cơ sở lý luận của chủ nghĩa Mác- Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh.
- Đường lối, quan điểm, chính sách của Đảng Cộng sản Việt Nam và Nhà nước nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam về văn hóa.
- Khảo sát, phân tích các tư liệu báo chí thực tế đề cập đến các lĩnh vực văn hóa, bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa phi vật thể trong nước.
- Phương pháp điều tra xã hội học.

5. Kết cấu luận văn

- Phần Mở đầu
- Chương I: DI SẢN VĂN HÓA- NHẬN THỨC VÀ QUAN NIỆM TRONG HỘI NHẬP TOÀN CẦU
- Chương II: BẢO TỒN VÀ PHÁT HUY DI SẢN VĂN HÓA PHI VẬT THỂ Ở VIỆT NAM
- Chương III: HƯỚNG ĐI VÀ GIẢI PHÁP CHO BẢO TỒN VÀ PHÁT TRIỂN DI SẢN VĂN HÓA PHI VẬT THỂ Ở VIỆT NAM
- Phần Kết luận
- Danh mục tài liệu tham khảo
- Phụ lục

CHƯƠNG I

DI SẢN VĂN HÓA- NHẬN THỨC VÀ QUAN NIỆM TRONG HỘI NHẬP TOÀN CẦU

1. DI SẢN VÀ VĂN HÓA DÂN TỘC

1. 1. Khái niệm "Di sản văn hóa dân tộc"

Di sản văn hoá là toàn bộ sản phẩm sáng tạo của các thành viên trong cộng đồng dân tộc. Nó được thể hiện ra dưới dạng những đối tượng vật thể (hữu hình) và phi vật thể (vô hình) mang tính biểu tượng, được lan toả (vô thức) và trao truyền (hữu thức) từ cộng đồng này sang cộng đồng khác, từ thế hệ trước cho thế hệ sau”.

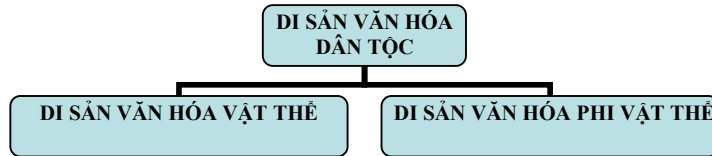
Di sản là những giá trị văn hóa tinh túy (cả vật chất và tinh thần) thuộc phân đoạn quá khứ của văn hóa.

Di sản văn hóa dân tộc kết tinh trí tuệ, ý chí, tình cảm và công sức của mỗi cá nhân và tập thể, hình thành nên những chuẩn mực giá trị xã hội, phản ánh những sắc thái riêng biệt và truyền thống tốt đẹp của từng dân tộc. Di sản văn hóa dân tộc đóng dấu ấn của mỗi thời đại, là bức thông điệp của các thế hệ đi trước gửi lại cho các thế hệ hôm nay, là chứng tích phản ánh bước đi của mỗi dân tộc trải qua những giai đoạn lịch sử nhất định

1.2. Cấu trúc, đặc điểm của di sản văn hóa dân tộc

1.2.1. Cấu trúc

Dựa theo quan điểm của UNESCO, người ta phân chia di sản văn hoá nói chung thành hai loại: Di sản văn hoá vật thể và Di sản văn hoá phi vật thể.

H1: SƠ ĐỒ CẤU TRÚC DI SẢN VĂN HÓA DÂN TỘC

Di sản Văn hóa vật thể là văn hóa tồn tại một cách hữu thể, thường được nhận thức ở dạng hình khối, tác động trực tiếp vào thị giác con người. Các di sản văn hóa vật thể là *nghệ thuật của không gian*.

Di sản văn hóa phi vật thể có tính “di động” mạnh hơn do không bị trói buộc bởi các đặc tính về hình thể, thường gắn liền với các loại hình nghệ thuật (âm nhạc, văn chương, múa...), có tác động tới xúc cảm, cách cảm của con người, có khả năng truyền bá lớn hơn, khó nhận biết, khó nắm bắt hơn. Văn hóa phi vật thể thường được coi là thuộc về *nghệ thuật của thời gian*.

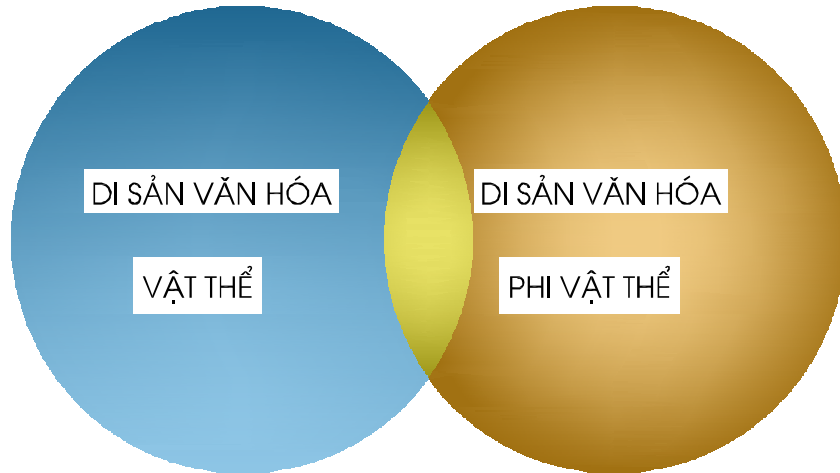
1.2.2. Di sản văn hóa dân tộc trong hệ thống Văn hoá

1.2.2.1. Văn hóa là gì?

Một số định nghĩa về Văn hóa:

- Chủ tịch Hồ Chí Minh
- Đào Duy Anh
- Phan Ngọc
- Trần Ngọc Thêm
- Unesco

1.2.2.2. Cấu trúc của văn hoá

H2. MỐI QUAN HỆ CỦA CÁC THÀNH TỐ TRONG CẤU TRÚC CỦA VĂN HÓA

1.2.3. Di sản văn hoá phi vật thể

1.2.3.1. Khái niệm Di sản văn hóa phi vật thể

Di sản văn hóa phi vật thể (Intangible Cultural Heritage) là toàn bộ những sáng tạo dựa trên cơ sở truyền thống của một cộng đồng văn hóa, được thể hiện bởi một nhóm hoặc cá nhân và được công nhận là phản ánh những mong muốn của một cộng đồng tới mức mà chúng phản ánh được bản sắc văn hóa và xã hội của cộng đồng đó; những tiêu chuẩn và giá trị của những sáng tạo này được truyền miệng bằng cách mô phỏng hay bằng các hình thức khác. Trong số những hình thức sáng tạo, hình thức của dạng sáng tạo này bao gồm ngôn ngữ, văn học, âm nhạc, điệu múa, trò chơi, thần thoại, lễ nghi, phong tục, đồ thủ công, kiến trúc và các loại hình nghệ thuật khác. Ngoài những hình thức này, người ta cũng tính đến thông tin, liên lạc truyền thống”.

1.2.3.2. Đặc điểm của Di sản văn hóa phi vật thể

* TÍNH BỀN VỮNG

“Văn hoá là cái gì còn lại khi tất cả những cái khác bị quên đi, là cái vẫn thiếu khi người ta đã học tất cả” - Edouard Herriot.

* TÍNH DÂN TỘC VÀ THỜI ĐẠI

* MANG GIÁ TRỊ NHÂN VĂN ĐIỀN HÌNH

“Những gì thuộc về con người đều không xa lạ với tôi”- Mác

* HƯỚNG TỚI CÁI ĐẸP VÀ VÌ TỒN TẠI VÌ CÁI ĐẸP

“Con người sáng tạo theo quy luật của cái đẹp- Mác

2. DI SẢN VĂN HÓA VIỆT NAM TRONG HỘI NHẬP TOÀN CẦU

2.1. Hội nhập- xu thế tác động mọi mặt của đời sống xã hội

"Toàn cầu hóa đã và đang là một quá trình tất yếu khách quan trong lịch sử phát triển của nhân loại"- (Robert.J Samuelson, The International Herald Tribune, 1/2000).

* Về kinh tế- xã hội

Nói đến quá trình toàn cầu hóa, trước hết phải nói đến toàn cầu hóa về kinh tế, toàn cầu hóa kinh tế là cơ sở của quá trình toàn cầu hóa nói chung.

* Về văn hóa

Hội nhập toàn cầu, hay còn gọi là toàn cầu hóa chi phối, ảnh hưởng đến mọi mặt của đời sống xã hội, trong đó tất yếu có văn hóa. *"Toàn cầu hoá văn hoá là quá trình văn hoá các dân tộc thông qua giao lưu, dung hợp, xâm thấu và bổ sung lẫn nhau, không ngừng phá vỡ tính hạn chế về khu vực và về mô hình của văn hoá dân tộc và trong sự bình phán, chọn lọc của loài người mà đạt được tính đồng nhất văn hoá; không ngừng chuyển các nguồn khu vực của văn hoá dân tộc mình thành các nguồn thụ hưởng chung, sở hữu chung của loài người. Nguồn khu vực của văn hoá các dân tộc được loài người cùng hưởng, cùng sở hữu thì không có nghĩa là sự mất đi của các nền văn hoá dân tộc, mà hình thành nên một thứ văn hoá có tính toàn cầu thống nhất, liên thông, phổ quát. Cùng với sự phát triển của khoa học và công nghệ, toàn cầu hoá văn hoá sẽ tiếp tục diễn ra không ngừng và ngày càng sâu sắc"- GS Phạm Tất Dong.*

2.2. Văn hóa, bảo tồn di sản văn hóa Việt Nam thời kì toàn cầu hóa

“Thế giới hiện nay dường như thu nhỏ lại như một cái làng. Giao lưu giữa các quốc gia, các dân tộc, các khu vực đang phát triển với một cường độ cao. Mỗi dân tộc đang phải mở rộng không gian xã hội tiếp cận với cộng đồng

*mang tính hội nhập được với thời đại bằng chính tấm căn cước của mình, hoặc chịu thân phận lệ thuộc, rất có thể rơi vào thảm cảnh đồng hoá dân tộc... Bởi vậy, nhân loại đang kêu gọi phải bảo vệ và phát triển văn hoá dân tộc trong thế giới công nghiệp và hiện đại...”- (GS Đặng Nghiêm Vạn trong “**Nghĩ về văn hoá, văn hoá dân tộc và thời đại**”).*

Văn hóa Việt Nam thời kì toàn cầu hóa mang một số đặc thù riêng:

- Trong quá trình giao lưu văn hóa với các nước phát triển, chúng ta đã tiếp thu nhiều tác phẩm tiêu biểu và nhiều kinh nghiệm sáng tạo.
- Giới thiệu lịch sử, đất nước, con người, văn hóa Việt Nam với thế giới.
- Ngăn ngừa và đấu tranh chống sự xâm nhập các sản phẩm văn hóa độc hại.
- Giao lưu văn hóa trong thời kỳ hội nhập quốc tế có tác động to lớn tới sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa.

Để phát huy tốt nội lực của văn hoá, cần chú ý đến một số phương diện cơ bản sau:

- Văn hoá chưa bao giờ chuyển biến toàn diện và sâu sắc như hiện nay
- Sức ép của xu thế toàn cầu hoá, khu vực hoá tác động tới nền văn hoá của các dân tộc, các quốc gia diễn ra hết sức mạnh mẽ
- Mối quan hệ giữa dân tộc và quốc tế trở thành một trong những vấn đề trung tâm của thời đại
- Phát huy nội lực của văn hoá dân tộc chính là tạo nên một dòng chảy liên tục của truyền thống văn hoá dân tộc nhằm khẳng định bản sắc và bản lĩnh văn hoá

3. QUAN ĐIỂM CỦA ĐẢNG VÀ NHÀ NƯỚC VỀ BẢO TỒN VÀ PHÁT HUY DI SẢN VĂN HÓA PHI VẬT THỂ

3.1. Khẳng định bản sắc của văn hóa dân tộc Việt Nam

“Di sản là vốn liếng, là nguồn lực quý giá của dân tộc. 4000 năm lịch sử có rất nhiều di sản; cái còn, cái mất, cái bị xuống cấp. Cần phải tôn vinh, tôn tạo, phục chế. Văn hóa là cơ sở để phát triển kinh tế, là chiếc cầu để kinh tế hội nhập”- (Trích phát biểu của Bộ trưởng Bộ Thông tin và Truyền thông Lê Doãn Hợp trước thềm hội nghị APEC xung quanh đề tài Văn hóa và hội nhập, 11/2006).

“Gìn giữ và phát huy bản sắc dân tộc, kết hợp với tinh hoa nhân loại” là nội dung cơ bản nhất trong đường lối bảo tồn và phát triển văn hóa dân tộc được Đảng và Nhà nước Việt Nam quán triệt.

3.2. Phương hướng bảo tồn và phát huy các di sản văn hóa dân tộc của Đảng

“Khai thác có hiệu quả các cơ hội và giảm tới đa những thách thức, rủi ro khi nước ta là thành viên Tổ chức Thương mại thế giới- WTO. Chiến lược văn hóa, trong điều kiện mới, cần phải quán triệt sâu sắc quan điểm, tư tưởng trên đây của Đảng. Say sưa tìm kiếm sự phát triển kinh tế mà không quan tâm đúng mức đến vấn đề văn hóa trong chiến lược phát triển thì đó là một hành động tự làm suy yếu sức mạnh của bản thân mình. Chiến lược văn hóa, trong điều kiện đó, phải tập trung giải quyết hai nội dung cơ bản và cấp thiết có quan hệ biện chứng với nhau, không tách rời nhau: thứ nhất, giữ gìn, kế thừa, phát triển bản sắc văn hóa dân tộc; thứ hai, phát huy văn hóa dân tộc, nguồn sức mạnh nội sinh của đất nước trong quá trình hội nhập. Xây dựng và phát triển, giữ gìn và phát huy gắn bó chặt chẽ với nhau trong chiến lược văn hóa”- (Báo cáo chính trị của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khoá IX -Đại hội X của Đảng, khi Việt Nam chưa chính thức là thành viên của WTO).

CHƯƠNG II

BẢO TỒN VÀ PHÁT HUY DI SẢN VĂN HÓA PHI VẬT THỂ Ở VIỆT NAM

1. UNESCO VỚI VAI TRÒ PHÁT TRIỂN VĂN HÓA PHI VẬT THỂ TẠI VIỆT NAM

1.1. Tổ chức Giáo dục, Khoa học và Văn hóa Liên Hiệp Quốc- UNESCO

UNESCO- (United Nations Educational Scientific and Cultural Organization), là một trong những tổ chức chuyên môn lớn của Liên hiệp quốc, hoạt động với mục đích *"thắt chặt sự hợp tác giữa các quốc gia về giáo dục, khoa học và văn hoá để đảm bảo sự tôn trọng công lý, luật pháp, nhân quyền và tự do cơ bản cho tất cả mọi người không phân biệt chủng tộc, nam nữ, ngôn ngữ, tôn giáo"*.

1.2. Các tiêu chí bình chọn kiệt tác phi vật thể của UNESCO

- Giá trị đặc biệt của các kiệt tác do nhân loại sáng tạo nên.

- Sức ảnh hưởng lan tỏa trong cộng đồng và sự độc đáo của bản sắc văn hóa.
- Tính ứng dụng các chất lượng kỹ thuật và các khả năng mang lại hiệu quả.
- Kiệt tác này mang giá trị như một chứng nhân độc đáo cho truyền thống văn hóa.
- Có nguy cơ biến mất do thiếu phương tiện bảo vệ và do quá trình đô thị hóa hay do tiếp biến văn hóa, vấn đề này phải được các quốc gia thể hiện trong các biện pháp quản lý và chương trình hành động

1.3. Những di sản văn hóa phi vật thể Việt Nam đã được công nhận là di sản văn hóa thế giới

1.3.1. Nhã nhạc cung đình Huế

Mang ý nghĩa "*âm nhạc tao nhã*", nhã nhạc đề cập đến âm nhạc cung đình Việt Nam được trình diễn tại các lễ thường niên, bao gồm các lễ kỷ niệm và những ngày lễ tôn giáo cũng như các sự kiện đặc biệt như: lễ đăng quang, lễ tang hay những dịp đón tiếp chính thức. Trong các thể loại âm nhạc phong phú đã từng được phát triển ở Việt Nam, chỉ có nhã nhạc mang tầm quốc gia.

Những biến cố xảy ra ở Việt Nam trong thế kỷ XX- đặc biệt là sự sụp đổ của nền quân chủ và những thập kỷ chiến tranh liên miên, đã đe dọa nghiêm trọng sự sống còn của nhã nhạc. Bị mất đi ngữ cảnh cung đình, truyền thống âm nhạc này đã mất đi một phần chức năng xã hội nguyên thủy của nó. Với sự quan tâm và hỗ trợ của chính phủ và cộng đồng địa phương, một vài nhạc công xưa của cung đình còn sống đang cố gắng làm sống lại truyền thống này và truyền đạt những kỹ năng của họ cho thế hệ trẻ. Một số hình thức nhã nhạc nào đó còn sót lại trong các tế lễ và lễ hội dân gian vẫn là một nguồn cảm hứng cho âm nhạc Việt Nam đương đại.

1.3.2. Không gian văn hóa công chiêng Tây Nguyên

Công chiêng Tây Nguyên là nơi chứa đựng những giá trị kiệt tác của nhân loại. Không chỉ có sức hấp dẫn đặc biệt ở sự đa dạng độc đáo kỹ thuật diễn tấu mà công chiêng còn là biểu tượng cho cuộc sống của con người Tây Nguyên.

Ngày 25- 11- 2005, UNESCO đã công nhận "*Không gian văn hóa công chiêng Tây Nguyên*" là kiệt tác truyền khẩu và phi vật thể của nhân loại trong 43 di

sản thể giới. Sau Nhã nhạc cung đình Huế, đây là di sản thứ hai của Việt Nam được nhận danh hiệu Kiệt tác truyền khẩu và phi vật thể của nhân loại.

1.4. Các di sản văn hóa phi vật thể đang được đề cử là di sản văn hóa thế giới

Việt Nam là đất nước đa dân tộc. Mỗi dân tộc trên lãnh thổ Việt Nam đều có một truyền thống văn hóa của riêng mình. Việc chọn lựa những di sản văn hóa điển hình để đề cử lên UNESCO là một vấn đề lớn mà nhiều nhà khoa học còn bàn cãi. Chúng tôi xin được lựa chọn khảo sát một số di sản văn hóa phi vật thể đang được tranh cãi đề cử công nhận là quan họ, ca trù, rối nước và sử thi Tây Nguyên.

1.4.1. Ca trù

Ca trù hay hát ả đào là một bộ môn nghệ thuật truyền thống của miền Bắc Việt Nam kết hợp hát cùng một số nhạc cụ dân tộc. Ca trù thịnh hành từ XV, từng là một loại ca trong cung đình và được giới quý tộc và học giả yêu thích.

1.4.2. Quan họ

Quan họ là một làn điệu dân ca, một lối hát giao duyên nổi tiếng của vùng đồng bằng Bắc Bộ mà tập trung chủ yếu ở vùng Kinh Bắc, thường do hai bên nam- nữ hát đối nhau. Bên nam gọi là liền anh, bên nữ gọi là liền chị. Các câu hát có thể được chuẩn bị sẵn, nhưng ra đến khi đối đáp nhau thì thường dựa trên khả năng ứng biến của hai bên.

1.4.3. Rối nước

Khuôn mặt và y phục của con rối mang những nét tiêu biểu của Việt Nam và chủ đề các tiết mục đều lấy từ lịch sử Việt Nam hoặc lấy từ đời sống nông thôn Việt Nam. Múa rối là loại hình nghệ thuật sân khấu dân gian truyền thống có từ lâu đời, ra đời và tồn tại cùng với nền văn minh lúa nước từ thời các vua Hùng dựng nước. Tuy nhiên, dấu ấn đậm nét nhất của nghệ thuật múa rối nước xuất hiện từ đời Lý (1010- 1225). Nay, dấu vết rối nước còn ghi lại ở nhiều nơi... Rối nước hiện chỉ duy nhất có tại Việt Nam.

1.4.4. Sử thi Tây Nguyên

Sử thi là tấm gương phản ánh một cách toàn diện đời sống của một dân tộc ở một thời kỳ đã qua, đồng thời nói lên khát vọng của dân tộc ấy về một cuộc sống hạnh phúc, thịnh vượng; ngợi ca tình yêu, lòng cao thượng, trí dũng con người trước thử thách của thiên nhiên và trong đấu tranh với cái ác, là niềm mơ ước của người Tây Nguyên. Tây Nguyên là vùng đất sản sinh khá nhiều sử thi được các nhà khoa học gọi là "vùng sử thi".

2. BÁO CHÍ VIỆT NAM TRONG VAI TRÒ GÌN GIỮ VÀ BẢO TỒN CÁC GIÁ TRỊ VĂN HÓA PHI VẬT THỂ

2.1. Báo chí và nhiệm vụ truyền bá văn hoá

Báo chí là một công cụ truyền bá văn hoá. Một trong những chức năng cơ bản của báo chí chính là chức năng cổ động, tuyên truyền và phát huy, gìn giữ những giá trị văn hoá của nhân loại. Tính xã hội của báo chí đặt nó vào vị trí hàng đầu trong nâng cao dân trí, giáo dục thẩm mỹ, hình thành văn hoá cá nhân cũng như định hướng chuẩn mực văn hoá cộng đồng. Trong xu thế hội nhập toàn cầu và nhất thể hoá về văn hoá, sự duy trì văn hoá bản sắc như một nhu cầu sống còn của mỗi quốc gia trong sự phát triển của nhân loại. Vì thế, bất cứ giải pháp nào đặt ra nhằm duy trì và phát huy văn hoá bản sắc đều liên quan chặt chẽ với những giải pháp nhằm khắc phục những tác động tiêu cực khác của quá trình toàn cầu hoá truyền thông đại chúng.

2.2. Báo chí với việc bảo tồn và phát huy các giá trị văn hoá phi vật thể

Cho đến thời điểm hiện tại, UNESCO đã chính thức công nhận Việt Nam lưu giữ hai di sản văn hoá phi vật thể của nhân loại, đó là nhã nhạc cung đình và cồng chiêng Tây Nguyên. Với những di sản văn hoá đã được thế giới công nhận, việc lưu giữ, bảo tồn và phát huy chúng là việc làm vô cùng cần thiết, nhằm tôn vinh những giá trị văn hoá cao đẹp của dân tộc từ ngàn đời truyền lại. Báo chí giữ vai trò vô cùng quan trọng trong nhiệm vụ đó.

Ngoài hai di sản văn hóa đã được công nhận, Việt Nam vẫn đang tiếp tục đề cử và hoàn thiện hồ sơ xin duyệt bốn loại hình văn hoá khác là di sản văn hoá phi vật thể của thế giới là ca trù, quan họ, rối nước và sử thi Tây Nguyên. Việc thiết lập hồ sơ chứng minh đầy đủ các di sản văn hoá trên đáp ứng được tất cả các tiêu chí của một di sản văn hoá phi vật thể do UNESCO đề ra không phải là điều dễ dàng.

2.2.1. Toàn cảnh văn hóa phi vật thể Việt Nam trên báo chí

Phần này mô tả toàn cảnh thực trạng phản ánh và đưa tin về các di sản văn hóa phi vật thể (cả đã được công nhận và đang được đề cử Unesco công nhận) trên báo chí Việt Nam. Chúng tôi dựa vào những tài liệu báo chí đã thu thập từ các báo in, tạp chí, báo điện tử, các website khác ... để phân tích, đánh giá, bình luận với tham vọng sẽ nêu bật được những đặc điểm tiêu biểu nhất của báo chí Việt Nam trong việc thực hiện chức năng của mình là bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa quý giá của dân tộc

2.2.2. Đây là cái khó trong việc thiết lập hồ sơ đề cử lên UNESCO công nhận các di sản văn hóa phi vật thể

Qua lăng kính phản ánh của báo chí đã được làm rõ tại mục 2.2.1, vấn đề bảo tồn và phát huy những giá trị di sản văn hóa phi vật thể ở Việt Nam còn bộc lộ nhiều bất cập cần phải được giải quyết, trong đó nổi lên ba vấn đề cơ bản nhất:

Một là, việc nghiên cứu, sưu tầm, bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa phi vật thể chưa được nhận thức đúng về tầm quan trọng và vị trí của nó trong hệ thống di sản văn hóa của quốc gia. Trừ một số cơ quan, hội nghề nghiệp và một số cá nhân tâm huyết với di sản văn hóa phi vật thể của dân tộc, còn chủ yếu là công lao của nhân dân, của các cộng đồng dân tộc vì tình cảm, vì mục đích truyền bá kinh nghiệm, vì quý trọng công đức của tổ tiên mà họ tìm mọi cách để gìn giữ, bảo tồn và truyền lại các di sản quý giá đó. Như vậy có thể nói rằng yếu tố tự nhiên và tự phát đang chiếm vị trí trọng yếu.

Hai là, trong một thời gian dài, chúng ta chưa có một chính sách thích ứng đối với việc bảo tồn các di sản văn hóa phi vật thể khiến việc đầu tư cho các

công trình nghiên cứu về di sản văn hóa phi vật thể quá ít. Việc hạn chế về đầu tư nhân lực, đầu tư về tri thức khoa học, đầu tư về kinh phí đã hạn chế nhiều đến quá trình nghiên cứu, sưu tầm, bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa phi vật thể của nước ta trong nhiều năm qua.

Ba là, việc khai thác các di sản văn hóa phi vật thể còn có tình trạng “cải biên” một cách thiếu nguyên tắc và cơ sở khoa học. Đương nhiên, văn hóa nào cũng cần phải được khai thác phục vụ cho con người. Nhưng nếu chỉ khai thác mà không có đầu tư nghiên cứu và bảo tồn, đặc biệt khai thác với mục đích thương mại chạy theo thị hiếu thì cũng là một tai họa khó lường.

CHƯƠNG III

HƯỚNG ĐI VÀ GIẢI PHÁP CHO BẢO TỒN VÀ PHÁT TRIỂN DI SẢN VĂN HÓA PHI VẬT THỂ Ở VIỆT NAM

1. CHÍNH SÁCH VĂN HÓA- CẦN CÓ NHỮNG ĐIỀU CHỈNH PHÙ HỢP

1.1. Chính sách văn hóa chung

- Đối thoại văn hóa song hành cùng bảo tồn và gìn giữ
- Hợp tác quốc tế trong việc bảo tồn và phát huy di sản văn hoá
- Nâng cao chất lượng nguồn nhân lực trong nước, tăng cường vốn đầu tư, bảo đảm hành lang pháp lý thông thoáng cho công tác bảo tồn và phát triển văn hóa bền vững

1.2. Chính sách với văn hóa phi vật thể

- Cần có cơ chế thống nhất quản lý nhà nước đối với nhiệm vụ nghiên cứu, sưu tầm, bảo tồn và phát huy các giá trị của di sản văn hóa phi vật thể

- Cần có những chính sách thích hợp và ưu đãi đặc biệt cho việc đầu tư khoa học và đầu tư kinh phí cho việc sưu tầm, bảo tồn và phát huy di sản văn hóa phi vật thể.
- Phải cập nhật thông tin, mở rộng giao lưu quốc tế
- Tăng cường việc đề xuất công nhận là di sản văn hóa nhân loại
- Nhà nước, Chính phủ cần đưa ra những văn bản hướng dẫn hoạt động bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa phi vật thể tới các cấp, các ngành, đoàn thể, các địa phương trên toàn quốc.
- Đề xuất một số phương pháp mới trong việc bảo tồn và phát huy các di sản văn hóa phi vật thể của nhân loại, khoa học, hiện đại và gần gũi với đời sống hơn.
- Cho phép người Việt Nam ở nước ngoài; tổ chức, cá nhân nước ngoài nghiên cứu, sưu tầm di sản văn hóa phi vật thể ở Việt Nam.

2. BẢO TỒN VÀ PHÁT HUY DI SẢN VĂN HÓA PHI VẬT THỂ- MỘT THỰC TIỄN TƯƠI SÁNG.

- Xây dựng và phát triển đời sống văn hóa thông tin cơ sở.
- Hỗ trợ cho hoạt động điện ảnh.
- Tổ chức khai thác theo hướng du lịch văn hoá và nghỉ ngơi, không thương mại hoá .
- Chọn lọc những vùng, miền văn hóa thực hiện thí điểm việc bảo tồn và lưu giữ văn hóa.
- Nơi nào chính quyền quan tâm nơi đó vốn văn hoá cổ được bảo tồn.

* * *

KẾT LUẬN

Cho đến thời điểm hiện tại, chúng ta hẳn đã nhận thấy tiến trình “xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc” mà Đảng và Nhà nước ta đã đề ra vẫn còn rất nhiều chông gai.

Luận văn **Vấn đề bảo tồn và phát huy di sản văn hóa phi vật thể của Việt Nam trên báo chí** ra đời là nhằm đóng góp thêm một tiếng nói nhỏ bé vào công cuộc gìn giữ di sản văn hóa dân tộc Việt Nam nói chung. Hi vọng, bằng sự nghiêm túc trong làm việc, bằng lòng nhiệt tình, say mê với các vấn đề lý thú của văn hóa Việt Nam, chúng tôi đã góp phần gợi mở nhiều phương hướng hay cho công cuộc bảo tồn, gìn giữ và phát huy các di sản văn hóa của Việt Nam trên con đường đổi mới, chuyển mình để hòa nhập với thế giới.